

UCHWAŁA NR XXV/197/2020
RADY POWIATU NAKIELSKIEGO

z dnia 16 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie nakielskim na lata 2021-2026”**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 2 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2020 r. poz. 920 t.j.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020 r. poz. 218 t. j.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie nakielskim na lata 2021-2026” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Nakielskiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

PRZEWODNICZĄCY RADY

ZBIGNIEW SABACIŃSKI

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020 r. poz. 218 t.j.) do zadań własnych powiatu należy m. in. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Celem programu jest rozwój profilaktyki, czyli formy działań zapobiegających zjawisku przemocy w rodzinie, zmiana świadomości społeczeństwa, skuteczna ochrona i pomoc ofiarom przemocy, a przede wszystkim zmiana postaw osób stosujących przemoc w rodzinie. Głównym założeniem programu jest redukcja skali zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności pomocy, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Program stanowi schemat postępowania wobec problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu nakielskiego. Ponadto zakłada podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i edukowanie osób stosujących przemoc oraz korygowanie agresywnych postaw i zachowania wśród dorosłych, młodzieży i dzieci.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Zbigniew Sabaciński
Zbigniew Sabaciński

Załącznik
do uchwały Nr **XXV/197**/2020

Rady Powiatu Nakielskiego
z dnia **16 grudnia** 2020r.

w sprawie przyjęcia

"Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
w powiecie nakielskim na lata 2021 - 2026"

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE NAKIELSKIM
NA LATA 2021 - 2026**

SPIS TREŚCI:

1. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY	3
1.1. SYNDROM STRESU POURAZOWEGO	4
1.2. POMOC OFIAROM PRZEMOCY ORAZ STRATEGIE OBRONY	4
2. PODSTAWY PRAWNE.....	13
3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE POWIATU NAKIELSKIEGO	14
4. DIAGNOZA ZASOBÓW INSTYTUCJONALNYCH W POWIECIE NAKIELSKIM.....	22
5. ANALIZA SWOT	24
6. OBSZARY, CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA PROGRAMU	25
7. ADRESACI, REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU.....	26
8. WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU	26
9. MONITORING, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I ŹRÓDŁO FINASOWANIA	27
10. PODSUMOWANIE	27
11. ZAŁĄCZNIKI	28

1. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY.

Przemoc w rodzinie jest działaniem intencjonalnym, zaplanowanym, ukierunkowanym na wyrządzenie drugiej osobie krzywdy, szkody, cierpienia. Dotyczy relacji z bliskimi, w której istnieje nierówny układ sił. Dochodzi do wykorzystywania władzy, siły fizycznej, psychicznej, materialnej przez silniejszego nad słabszym.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, że małżeństwo, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro uwzględnia państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Wskazana ustawa zasadniczo określa, że kobieta i mężczyzna mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym. Ponadto Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

O przemocy domowej można mówić wówczas, gdy spełnia następujące cechy:

- ma charakter intencjonalny co oznacza, że działania sprawcy są świadome i zamierzone;
- jest rodzajem relacji, w której jedna ze stron podporządkowana jest drugiej – sprawca wykorzystuje swoją przewagę fizyczną, psychiczną, ekonomiczną lub społeczną, aby zdominować ofiarę;
- jest relacją, w której sprawca podejmując działania narusza prawa i dobra osobiste ofiary;
- powoduje szkody fizyczne i psychiczne oraz wywołuje cierpienie u osoby, która doznaje przemocy.

Przemoc w rodzinie to nie tylko znęcanie się fizyczne nad członkiem rodziny, ale także dręczenie psychiczne, wykorzystywanie seksualne i ekonomiczne.

Z punktu widzenia prawa, przemoc w rodzinie to przestępstwo, którego odmiany określone są w różnych kodeksach i które powinny być karane. Najczęściej stosowany artykuł 207 kodeksu karnego dotyczy znęcania się fizycznego lub moralnego nad członkiem rodziny i przewiduje karę pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 5 lat.¹

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie termin przemocy w rodzinie określa jako jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą².

W świetle polskiego prawa karnego przemoc w rodzinie stanowi przestępstwo. Kodeks karny w art. 207 określa, że kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Natomiast jeżeli wskazany czyn jest połączony ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. W przypadku kiedy pokrzywdzony w następstwie wyżej wymienionych czynów targnie się na własne życie to sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12³.

Przemoc psychiczna polega na agresywnym zachowaniu, które budzi poczucie zagrożenia. Może mieć charakter wyśmiewania, wyzywania, groźby, kontrolowania, narzucania własnych racji. Przemoc

¹ art. 207 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U.2020r.poz.1444 ze zm.)

² art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2020r. poz.218 t.j.)

³ art. 207 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz.U.2020r. poz.1444 t.j.)

psychiczna to również ograniczenie kontaktów z innymi. Nie zostawia śladów na ciele w postaci ran, lecz powoduje duże spustoszenie moralne i problemy emocjonalne. Pastwienie się nad dzieckiem bez użycia przemocy fizycznej również wywołuje wiele negatywnych przeżyć – dziecko odczuwa lęk, poczucie niesprawiedliwości i bezsens – i wiele innych konsekwencji, takich jak: zaburzenia snu, przygnębienie i próby samobójcze. Dodatkowo, krzyczenie na dzieci i poniżanie powoduje negatywne skutki w życiu dorosłym. Ofiary przemocy psychicznej cierpią na zaburzenia osobowości, chorują na depresję, nerwice. Takie osoby izolują się od otoczenia.

Kolejnym zagadnieniem jest przemoc seksualna, czyli wymuszanie zachowań o charakterze seksualnym, w ofierze rodzi się wiele trudnych emocji, z którymi stara się żyć i radzić sobie. Ofiara stara się unikać wzbudzenia agresji u domowego kata. W wyniku działań sprawcy, ofiara może przejawiać szereg zaburzeń psychicznych. Może się u niej rozwinąć depresja, zaburzenia lękowe oraz syndrom stresu pourazowego.

1.1. Syndrom stresu pourazowego.

To zaburzenie psychiczne będące formą reakcji na skrajnie stresujące wydarzenie (traumę), które przekracza zdolności danej osoby do radzenia sobie i adaptacji. Pośród tego rodzaju wydarzeń wymienić można działania wojenne, katastrofy, kataklizmy żywiołowe, wypadki komunikacyjne, bycie ofiarą napaści, gwałtu, molestowania, uprowadzenia, tortur, uwięzienia w obozie koncentracyjnym, ciężkie, trudne doświadczenie po zażyciu substancji psychoaktywnej, otrzymanie diagnozy zagrażającej życiu, choroby itp. Typowymi objawami PTSD są: napięcie lękowe, uczucie wyczerpania, poczucie bezradności, doświadczanie nawracających, gwałtownych mimowolnych wspomnień traumatycznego wydarzenia, halucynacji lub koszmarów sennych o tematyce związanej z doznaną traumą oraz unikanie sytuacji kojarzących się z doznaną traumą (np. doznawszy traumatyzującego wypadku samochodowego osoba z PTSD odczuwa silny lęk przed środkami transportu lub prowadzeniem samochodu i unika tego). Przebieg PTSD ma charakter zmienny, ale w większości przypadków można oczekiwać ustąpienia objawów.

1.2. Pomoc ofiarom przemocy oraz strategii obrony.

Działania w zakresie pomocy ofiarom przemocy pozostawiają nadal wiele do życzenia. Jednak z każdym rokiem sytuacja się poprawia, a świadomość społeczna w tej kwestii wzrasta. Oprócz pomocy instytucji i organizacji, ważna jest także reakcja społeczeństwa.

Skutki przemocy w rodzinie powodują, że ofiary doświadczają szkód na zdrowiu psychicznym i fizycznym. Doświadczenia traumatyczne powodują, że konsekwencje przemocy doświadczane są w przeciągu całego życia. U dzieci będących świadkami aktów przemocy, wywołują się agresywne zachowania, zaburzają się poglądy na temat rozwiązywania konfliktów i zmniejsza się wrażliwość na agresywne zachowania u innych osób.

Osobom dotkniętym przemocą w rodzinie udzielana jest pomoc i wsparcie w postaci specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonują dwa najważniejsze tego typu ośrodki; w powiecie inowrocławskim i tucholskim.

Tabela 1. Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w województwie Kujawsko-Pomorskim (aktualizacja 2020r.)

Nazwa	Powiat	Dane teleadresowe					
		ulica	kod	miasto	telefon	fax	e-mail
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	Powiat tucholski	ul. Przemysłowa 6	89-500	Tuchola	52 554 00 45 664 721 527	52 554 00 45	sow@tuchola.pl
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	Powiat inowrocławski	ul. Sportowa 4	88-181	Jaksice	52 357 89 32	52 357 89 32	sow@pcpr-ino.pl

Z usług Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie mogą korzystać osoby dotknięte przemocą i jej skutkami. Pomoc w zakresie interwencyjnym realizowana jest poprzez:

- o zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy w rodzinie bez skierowania i bez względu na dochód na okres do 3 miesięcy z możliwością przedłużenia w przypadkach uzasadnionych sytuacją ofiary przemocy w rodzinie⁴,
- o ochronę ofiar przemocy w rodzinie przed osobami stosującymi przemoc,
- o udzielenie natychmiastowej pomocy psychologicznej, medycznej i wsparcia,
- o wspieranie osoby doznającej przemocy w przewyciężaniu sytuacji kryzysowej,
- o prowadzenie psychoterapii indywidualnej ukierunkowanej na wsparcie ofiary przemocy oraz nabycie umiejętności ochrony przed osobami stosującymi przemoc,
- o prowadzenie grup wsparcia i grup edukacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie,
- o oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc,
- o przeprowadzanie diagnozy sytuacji dzieci i młodzieży oraz udzielanie im wsparcia psychologicznego i pedagogicznego,
- o udzielanie konsultacji wychowawczych.

W Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie prowadzone są następujące formy pomocy:

- o psychologiczna,
- o socjalna,
- o prawna,
- o medyczna,
- o psychiatryczna,
- o pedagogiczna,
- o bytowa (wyżywienie, odzież, obuwie, środki higieny osobistej i środki czystości, środki medyczne).

⁴ § 1. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne.

Pomoc oferowana przez SOW w zakresie terapeutyczno-wspomagającym realizowana jest poprzez:

- o opracowanie diagnozy rodziny i indywidualnego planu pomocy ofierze przemocy w rodzinie,
- o udzielania poradnictwa: medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego,
- o prowadzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- o prowadzenie terapii indywidualnej ukierunkowanej na wsparcie ofiary oraz nabycie umiejętności ochrony przed sprawcą przemocy,
- o zapewnienie dostępu do pomocy medycznej,
- o przeprowadzenie diagnozy sytuacji dzieci i udzielenie im wsparcia psychologicznego i specjalistycznej pomocy socjoterapeutycznej i terapeutycznej,
- o udzielanie konsultacji pedagogicznych.

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej⁵.

W celu uzyskania pomocy w sytuacji kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią od 2003 roku funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej, w którym jest świadczona nieodpłatna, specjalistyczna pomoc prawna, psychologiczna i pomoc terapeutyczna wszystkim osobom bez względu na dochód. Prawnik udziela porad i informacji m. in. z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów i prawa cywilnego. Konsultacje psychologiczne obejmują doradztwo indywidualne i rodzinne oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych. Terapeuta udziela pomocy w postaci porady, rozmowy diagnostycznej lub terapii (indywidualnej, rodzinnej, grupowej).

Tabela 2. Informacja o ilości udzielonych porad w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią w 2017r. ,2018r. oraz 2019r.

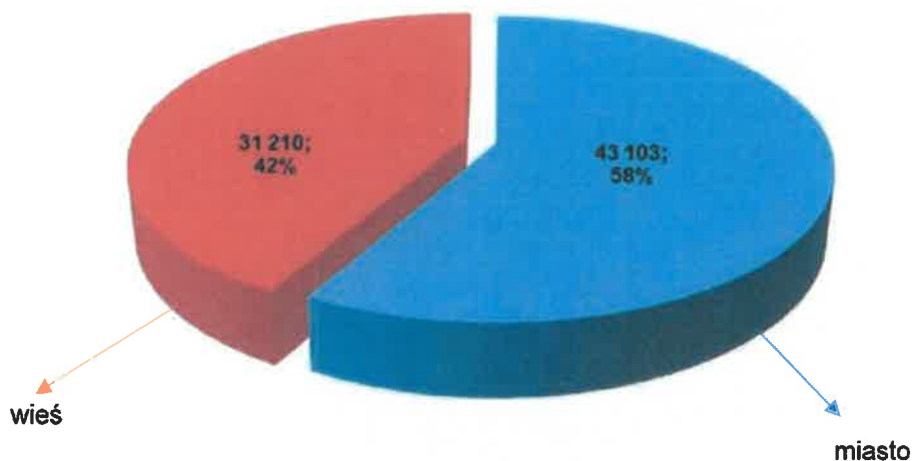
rok	Porady udzielone przez psychologa	Porady udzielone przez radcę prawnego	Terapia rodzinna
2017r.	256	767	937
2018r.	346	622	867
2019r.	355	439	1077

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią.

⁵ art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U.2020r.poz.1876 t.j.)

W związku z uzasadnionym podejrzeniem istnienia przemocy w rodzinie podejmuje się procedurę o nazwie „Niebieska Karta”. Procedura ta prowadzona jest przez zespół osób będących przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (MOPS), gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia.

Liczba formularzy „Niebieska Karta” wypełnionych przez Policję w 2019 r. według miejsca zamieszkania osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą (ogół).

Analizując dane za 2019 r. należy stwierdzić, że podobnie jak w latach ubiegłych, zdecydowanie większą liczbę formularzy „Niebieska Karta” policjanci wypełnili na terenach miejskich, niż wiejskich. Różnica wyniosła 11 893 formularze.

Tabela 3. Działania podjęte w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję (bez danych z działalności innych, upoważnionych do zwalczania przemocy domowej, podmiotów pozapolicyjnych).

Dane za rok 2019

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	74 313 (w tym 61 076 wszczynających procedurę i 13 237 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
Ogólna liczba ofiar przemocy	88 032
Liczba ofiar – kobiet	65 195
Liczba ofiar – mężczyzn	10 676
Liczba ofiar – małoletnich	12 161

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	74 313 (w tym 61 076 wszczynających procedurę i 13 237 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	74 910
Liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	6 448
Liczba podejrzewanych sprawców – mężczyzn	68 148
Liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	314
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	42 583
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - kobiety	2 126
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - mężczyźni	40 435
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	22
Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, placówka opiekuńcza)	309

Dane za rok 2018

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	73 153 (w tym 59 829 wszczynających procedurę i 13 324 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
Ogólna liczba ofiar przemocy	88 133
Liczba ofiar - kobiet	65 057
Liczba ofiar - mężczyzn	10 672

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	73 153 (w tym 59 829 wszczynających procedurę i 13 324 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
Liczba ofiar - małoletnich	12 404
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	73 654
Liczba podejrzewanych sprawców - kobiet	6 045
Liczba podejrzewanych sprawców - mężczyzn	67 306
Liczba podejrzewanych sprawców - nieletnich	303
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	43 182
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - kobiety	1 903
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - mężczyźni	41 257
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - nieletni	22
Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	427

Dane za rok 2017

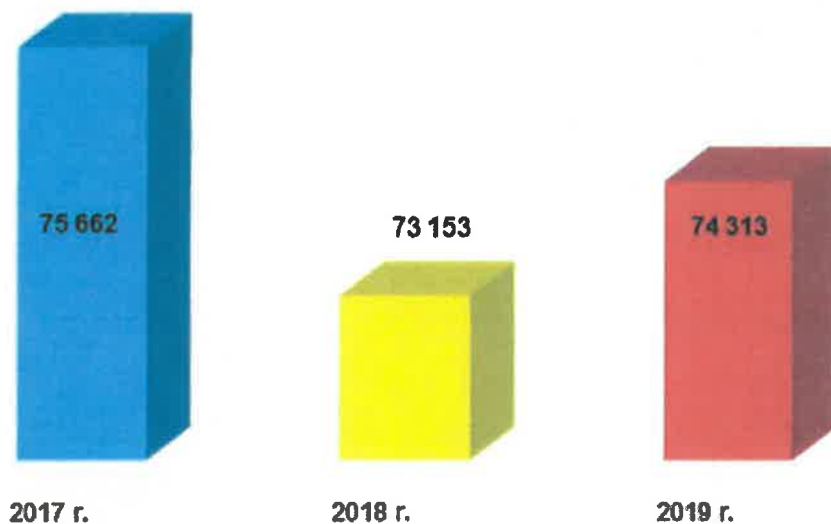
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	75 662 (w tym 61 980 wszczynających procedurę i 13 682 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
Ogólna liczba ofiar przemocy	92 529
Liczba ofiar - kobiet	67 984

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	75 662 (w tym 61 980 wyszczynających procedurę i 13 682 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
Liczba ofiar - mężczyzn	11 030
Liczba ofiar - małoletnich	13 515
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	76 206
Liczba podejrzewanych sprawców - kobiet	5 878
Liczba podejrzewanych sprawców - mężczyzn	70 035
Liczba podejrzewanych sprawców - nieletnich	293
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	46 092
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - kobiety	2 028
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - mężczyźni	44 037
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - nieletni	27
Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	413

Źródło: opracowanie na podstawie danych Komendy Głównej Policji - <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

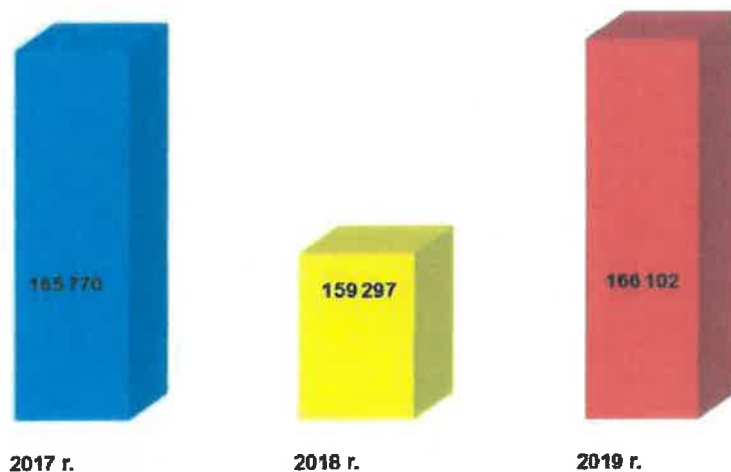
Przemoc domowa jest problemem bardzo trudnym i złożonym. Z danych policji wynika, że w Polsce najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie jest nadużywanie alkoholu, a sprawcami najczęściej są mężczyźni. Stereotypem jest przekonanie, że problem przemocy domowej dotyczy jedynie rodzin patologicznych o niskim statusie społeczno-ekonomicznym. Wbrew tym stereotypom sprawcami przemocy są również osoby z wyższym wykształceniem, dobrze sytuowane tj. lekarze, adwokaci czy biznesmeni.

Analizując dane statystyczne w zakresie działań Policji wobec zjawiska przemocy w rodzinie z 2019 r. należy stwierdzić, iż w wymienionym okresie nastąpił wzrost liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” w odniesieniu do 2018 r. Zaś w odniesieniu do 2017 r. nastąpił spadek. W 2019 roku funkcjonariusze Policji wypełnili 74 313 formularzy „Niebieska Karta”, co w stosunku do 2018 roku stanowi wzrost o 1,59 c.11,3 (ówczesnie wypełniono 73 153 formularze) natomiast w stosunku do 2017 r. spadek o 1,78 % (wypełniono 75 662 formularze). Opisaną sytuację obrazuje poniższy wykres.

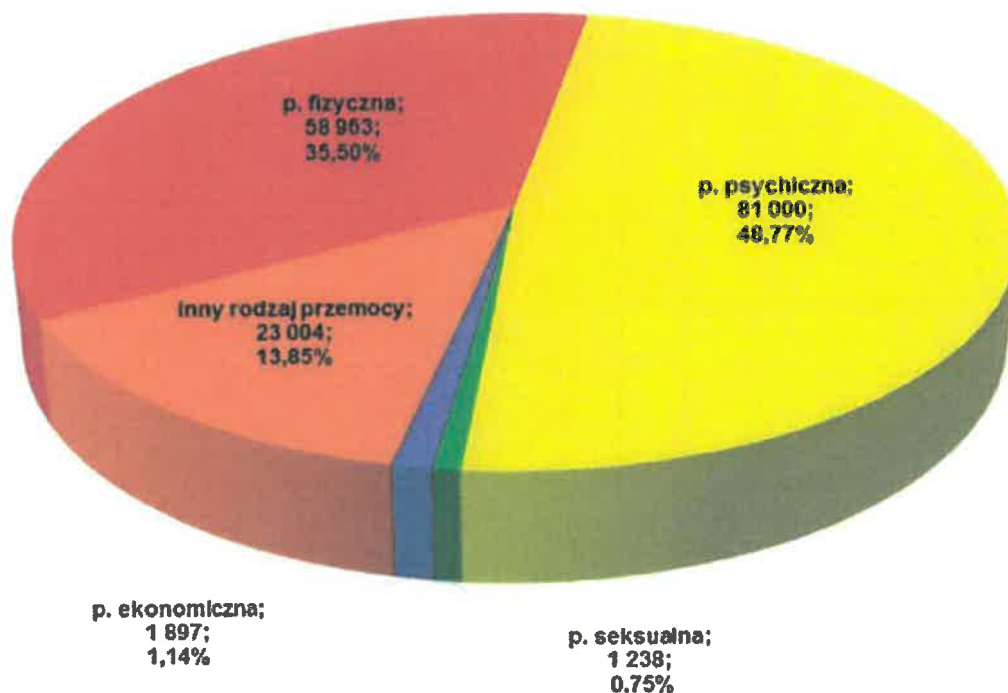
Ze zgromadzonych przez Policję danych wynika, że w 2019 r., nastąpił wzrost liczby przypadków przemocy w rodzinie. Odnotowano 166 102 sytuacje², dotyczące poszczególnych rodzajów przemocy, co w odniesieniu do 2018 r. dało wzrost o 6 805 przypadków (dynamika wyniosła 104,27 %), natomiast w stosunku do 2017 r. wzrost o 332 sytuacje (dynamika —100,20 %). Tendencję powyższą zobrazowano na poniższym wykresie.

Liczba przypadków przemocy w rodzinie w latach 2017-2019 odnotowanych przez Policję.

Analiza danych statystycznych wskazuje, że najczęstszym rodzajem stosowanej przemocy w rodzinie jest przemoc psychiczna, na drugim miejscu pozostaje przemoc fizyczna. W 2019r. odnotowano 81 000 przypadków stosowania przemocy psychicznej i liczba ta wzrosła zarówno w stosunku do 2018r. (ówczesnie odnotowano 75 555 przypadków tego rodzaju przemocy, co dało wzrost o 7,21 %), jak i w stosunku do 2017r. (77 186 przypadków — wzrost o 4,94 %). Odnosząc się do przemocy fizycznej wskazać należy, że w 2019r. odnotowano jej 58 963 przypadki, co w odniesieniu do 2018r. stanowi wzrost o 1 383 (dynamika wyniosła 102,40 %), a do 2017r. (odnotowano 57 580 przypadków) spadek o 1 012 przypadków (dynamika — 98,31 %). W 2019r. w przypadku przemocy seksualnej oraz innego rodzaju przemocy odnotowano spadek liczby przypadków w stosunku do 2018r. W 2019r. odnotowano 1 238 przypadków przemocy seksualnej (spadek w stosunku do 2018r. o 6 przypadków - 0,48 %) i 23 004 przypadki innego rodzaju przemocy (spadek w stosunku do 2018r. o 53 przypadki -0,23 %).

Liczbę poszczególnych rodzajów przemocy w rodzinie w 2019 r. przedstawiono na poniższym wykresie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach 2017-2019. Należy stwierdzić, iż mimo spadku liczby dziewcząt, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (w 2019r. 74 dziewczęta, wobec 81 i 85 dziewcząt w 2018r. i 2017r.) we wszystkich pozostałych kategoriach osób nastąpił wzrost.

W kategorii mężczyzn, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w 2019r. odnotowano liczbę 68 148. W roku 2018 odnotowano ich 67 306, zaś w 2017 r. 70 035. Dało to wzrost w odniesieniu do 2018r. o 1,25 % i spadek w odniesieniu do 2017r. o 2,69 %.

Tabela 4. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach 2017-2019.

Kategorie osób	2017 r.	2018 r.	2019 r.	
			Liczba bezwzględna	% ogółu
Kobiety	5 878	6 045	6 448	8,61
Mężczyźni	70 035	67 306	68 148	90,97
Nieletni	ogółem	293	314	0,42
	dziewczęta	85	81	0,10
	chłopcy	208	222	0,32
ogółem	76 206	73 654	74 910	-

Analizując obszar dotyczący pomocy, jaka została udzielona osobom, wobec których istnieje podejrzenie, że zostały dotknięte przemocą w rodzinie, wskazać należy, że w 2019 r. pomocy udzielono w 17 101 przypadkach. Dla porównania, w 2018 r. przypadków udzielenia pomocy było 16 476, zaś w 2017 r. — 17 104.

W obszarze tym dominowała kategoria „inny rodzaj pomocy” (miała ona miejsce w 16 152 przypadkach), w dalszej kolejności osobom dotkniętym przemocą w rodzinie udzielano pomocy medycznej (w 607 przypadkach) i umieszczano w szpitalu (243 sytuacje). Wartości te utrzymują się na tym samym poziomie na przestrzeni ostatnich 3 lat.

2. PODSTAWY PRAWNE.

Bezpośredni obowiązek opracowania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie wynika z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, na mocy którego do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie⁶.

Przy opracowywaniu „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2026” odniesiono się głównie do wskazanych aktów prawnych:

1. ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz.U.2020r.poz.920 t.j.),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2020r.poz.218 t.j.),
3. ustawa z dnia 10 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2010 nr 125 poz. 842),
4. ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U.2020r.poz.1876 t.j.),

⁶ ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2020r. poz.218 t.j.)

5. ustawa z dnia 25 lutego 1964r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U.2020r.poz.1359 t.j.),
6. ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2019r.poz.2277 ze zm.),
7. ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2019r.poz.852 ze zm.),
8. ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2020r.poz.821 t.j.),
9. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U.2020r.poz.1057 t.j.),
10. ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz.U.2020r.poz.1444 t.j.),
11. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie Procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz.U.2011r.209.1245 ze zm.),
12. uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 (M. P. 2014 poz. 445),
13. uchwała nr 24/899/13 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 czerwca 2013r. w sprawie przyjęcia „Wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020”.

Zagadnienia rozpatrywane w programie mogą wymagać szerszego kontekstu prawnego, stąd konieczne będzie odwołanie się do innych ustaw i aktów prawnych na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim.

3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE POWIATU NAKIELSKIEGO.

Powiat nakielski utworzony w ramach reformy administracyjnej w 1999 roku położony jest w zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Graniczy z pięcioma powiatami: sępoleńskim, bydgoskim, żnińskim, wągrowieckim oraz pilskim. Jego powierzchnia wynosi 1.120 km² i jest zamieszkiwana przez 86.936 mieszkańców. Na terenie powiatu znajdują się 4 gminy miejsko-wiejskie (Nakło nad Notecią, Kcynia, Mrocza, Szubin) oraz gmina wiejska (Sadki).

Tabela 5. Liczba mieszkańców powiatu nakielskiego z podziałem na gminy (stan na 31.12.2018r.)

wyszczególnienie	powierzchnia (w km ²)	liczba mieszkańców
gm. Kcynia	297	13.452 (w tym 6665 kobiet, 6787 mężczyzn)
gm. Mrocza	150	9.262 (w tym 4577 kobiet, 4685 mężczyzn)
gm. Nakło nad Notecią	187	31.847 (w tym 16317 kobiet, 15530 mężczyzn)
gm. Sadki	154	7.273 (w tym 3629 kobiet, 3644 mężczyzn)
gm. Szubin	332	24.756 (w tym 12473 kobiet, 12283 mężczyzn)
powiat nakielski	1.120	86.590 (w tym 43661 kobiet, 42929 mężczyzn)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego, rocznik statystyczny pt. „Województwo Kujawsko – Pomorskie - Podregiony, Powiaty, Gminy” rok 2019, str. 98

Powiat nakielski realizując zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmuje kompleksowe działania w zakresie profilaktyki przemocy, udzielania pomocy ofiarom oraz oddziaływania skierowane do osób stosujących przemoc.

Ponadto zakłada możliwość powiadomienia przez jednostkę policji odpowiednich podmiotów zewnętrznych, które z racji prowadzonej działalności są także zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie⁷.

Tabela 6. Dane statystyczne Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią i Szubinie w zakresie przemocy w rodzinie w latach 2017 - 2019.

Lp.	jednostka	wyszczególnienie	2017r.		2018r.		2019r.	
			ogółem	w tym mężczyźni	ogółem	w tym mężczyźni	ogółem	w tym mężczyźni
1	Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią	Liczba dorosłych skazanych prawomocnie za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego według rodzajów przestępstw przeciwko rodzinie i opiece - art. 206 - art. 211 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz.U.2020r.poz.1444 t.j.)	57	55	153	148	165	157
		• w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną - art. 207 k. k.	32	31	26	25	34	31
		• uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego – art. 209 k. k.	25	24	127	123	131	126
2	Sąd Rejonowy w Szubinie	Liczba dorosłych skazanych prawomocnie za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego według rodzajów przestępstw przeciwko rodzinie i opiece - art. 206 - art. 211 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz.U.2020r.poz.1444 t.j.)	31	29	89	88	115	112
		• w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną - art. 207 k. k.	10	10	5	5	19	19
		• uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego – art. 209 k. k.	21	19	84	83	96	93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią i Szubinie.

Jak wynika z danych przekazanych przez Sąd Rejonowy w Szubinie liczba dorosłych skazanych prawomocnie za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego według rodzajów przestępstw przeciwko rodzinie i opiece wyniosła w 2017 roku 31 osób, w 2018 roku już 89 osób, natomiast w roku 2019- 115 osób. Podobny wzrost zaobserwowano analizując dane z Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią.

⁷ art. 9d ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2020r.poz.218 t.j.)

Tabela 7. Dane statystyczne Prokuratury Rejonowej w Nakle nad Notecią i Szubinie w zakresie przemocy w rodzinie w latach 2017 - 2019.

Lp.	wyszczególnienie	Prokuratura Rejonowa w Szubinie			Prokuratura Rejonowa w Nakle nad Notecią		
		2017r.	2018r.	2019r.	2017r.	2018r.	2019r.
1	Liczba zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy w rodzinie wobec dorosłych i małoletnich	78	74	97	109	58	113
2	Liczba stwierdzonych przestępstw w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko rodzinie i opiece - art. 206 - art. 211 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz.U.2020r.poz.1444 t.j.)	196	585	525	75	185	175
	<ul style="list-style-type: none"> • w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną - art. 207 k.k. 	69	70	105	39	21	34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Prokuratury Rejonowej w Nakle nad Notecią i Szubinie.

Jak wynika z danych prokuratur rejonowych w Nakle i Szubinie, liczba dorosłych skazanych prawomocnie za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego według rodzajów przestępstw przeciwko rodzinie i opiece wyniosła w 2019 roku 280, natomiast w roku poprzednim 242.

Z analizy danych Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią wynika, że problem przemocy domowej na terenie powiatu nakielskiego występuje częściej w mieście niż na wsi. Prawie 93% osób podejrzewanych o przemoc to mężczyźni. Liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu wynosiła 82% co potwierdza tezę, że jest to jedna z głównych przyczyn występowania przemocy domowej.

Tabela 8. Działania podjęte przez Policję w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2017 – 2019.

Lp.	wyszczególnienie	2017r.	2018r.	2019r.
1	Liczba interwencji domowych ogółem	1674	991	1004
2	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	234	237	324
	<ul style="list-style-type: none"> • w tym wszczynających procedurę 	159	163	235
	<ul style="list-style-type: none"> • w tym dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury 	75	74	89
3	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” według miejsca zamieszkania rodziny	234	237	324
	<ul style="list-style-type: none"> • miasto 	114	93	134
	<ul style="list-style-type: none"> • wieś 	120	144	190

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE NAKIELSKIM NA LATA 2021 – 2026**

4	Ogólna liczba ofiar przemocy	251	257	357
	• w tym kobiet	220	208	299
	• w tym mężczyzn	21	25	28
	• w tym małoletnich	10	24	30
5	Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	237	237	328
	• w tym kobiet	7	16	24
	• w tym mężczyzn	229	219	300
	• w tym nieletnich	1	2	4
6	Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	193	176	229
	• w tym kobiet	4	10	12
	• w tym mężczyzn	189	166	217
	• w tym nieletnich	0	0	0
7	Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	3	1	6
8	Ogólna liczba zatrzymanych osób podejrzewanych o przemoc w rodzinie	165	158	201
	• w tym kobiet	3	10	9
	• w tym mężczyzn	162	148	192
	• w tym nieletnich	0	0	0
9	Liczba postępowań przygotowawczych z art. 207 k. k.			
	• wszczętych	85	95	125
	• stwierdzonych	52	35	68
	• zakończonych	91	85	139

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią.

W sierpniu 2010 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która nałożyła na gminy obowiązek utworzenia gminnych zespołów interdyscyplinarnych⁸. Zespół ma za zadanie m. in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą. Na terenie powiatu działa pięć zespołów przy gminnych ośrodkach pomocy społecznej w Kcyni, Mroczy, Nakle nad Notecią, Sadkach i Szubinie. Zespół jest tu rozumiany jako grupa specjalistów współpracujących ze sobą w sposób skoordynowany, w celu skutecznego reagowania na informacje o przemocy w rodzinie. Zespoły interdyscyplinarne stanowią obecnie element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, na który składa się również obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Tabela 9. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w latach 2016 – 2019.

wyszczególnienie		2016r.	2017r.	2018r.	2019r.
gm. Kcynia	liczba rodzin	3	4	4	11
	liczba osób w rodzinach	7	8	6	27
gm. Mrocza	liczba rodzin	0	2	3	7
	liczba osób w rodzinach	0	4	10	25
gm. Nakło nad Notecią	liczba rodzin	154	134	109	147
	liczba osób w rodzinach	bd	bd	bd	Bd
gm. Sadki	liczba rodzin	18	24	32	38
	liczba osób w rodzinach	20	49	99	78
gm. Szubin	liczba rodzin	31	41	50	78
	liczba osób w rodzinach	103	104	175	339

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji gminy Kcynia, Mrocza, Nakło nad Notecią, Sadki i Szubin.

⁸ art. 6 ust.2 pkt 4 i 9b ustawy z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2010 nr 125, poz. 842)

Tabela 10. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (zespoły interdyscyplinarne, grupy robocze).

Rodzaj działania	wskaznik		Gm. Kcynia		Gm. Mirocza		Gm. Nakło nad Notecią		Gm. Sadki		Gm. Szubin	
	2018r.	2019r.	2018r.	2019r.	2018r.	2019r.	2018r.	2019r.	2018r.	2019r.	2018r.	2019r.
Utworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych	Liczba utworzonych zespołów interdyscyplinarnych											
	Liczba posiedzeń zespołów											
	ogółem											
	w tym kobiety											
	ogółem											
	w tym niepełnosprawne											
	w tym starsze											
	ogółem											
	w tym niepełnosprawni											
	w tym starsi											
	ogółem											
	w tym dzieci											
	Liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych											
Liczba utworzonych grup roboczych												
Liczba posiedzeń grup												
ogółem												
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	4	5	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4
	94	164	43	53	109	147	99	78	0	0	0	0
	44	61	24	32	71	125	30	39	0	0	0	0
	1	3	3	5	5	1	3	4	0	0	0	0
	5	21	1	4	9	25	1	2	0	0	0	0
	33	59	4	4	6	5	15	38	0	0	0	0
	0	13	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0
	3	12	1	0	2	3	0	3	0	0	0	0
	17	44	3	3	32	17	56	1	0	0	0	0
	1	1	0	0	1	6	0	0	0	0	0	0
	47	66	31	39	75	111	32	38	0	0	0	0
	47	66	31	35	75	111	18	17	50	78	78	78
	138	186	54	63	323	417	32	25	174	281	281	281
	94	164	31	35	112	147	99	78	175	339	339	339

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

W POWIECIE NAKIELSKIM NA LATA 2021 – 2026

		ogółem	44	61	24	32	71	125	30	39	52	139
	w tym kobiety	w tym niepełnosprawne	1	3	3	5	5	1	3	4	4	0
		w tym starsze	5	21	1	4	9	25	1	2	8	7
		ogółem	33	59	4	4	9	5	15	38	59	136
	w tym mężczyźni	w tym niepełnosprawni	0	13	1	0	1	1	0	0	5	1
		w tym starsi	3	12	1	0	2	3	0	3	8	10
		ogółem	17	44	3	3	32	17	54	1	64	64
	w tym dzieci	w tym niepełnosprawne	1	1	0	0	1	6	0	0	6	6
		Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	0	66	31	39	75	111	23	38	50	78

Źródło: dane ośrodków pomocy społecznej z Kcyni, Mroczy, Nakła nad Notecią, Sadek i Szubina.

Tabela 11. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.

Rodzaj działania	wskaźnik	Gm. Kcynia		Gm. Mrocza		Gm. Nakło nad Notecią		Gm. Sadki		Gm. Szubina	
		2018r.	2019r.	2018r.	2019r.	2018r.	2019r.	2018r.	2019r.	2018r.	2019r.
Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy Policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie	<u>Liczba</u> przekazanych Policji lub kuratorom sądowym informacji przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc	0	7	2	4	5	14	0	0	0	0

Źródło: dane ośrodków pomocy społecznej z Kcyni, Mroczy, Nakła nad Notecią, Sadek i Szubina na podstawie sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2018 – 2019.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie od 2010 roku jest realizatorem programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Działania podejmowane w ramach wskazanego programu ukierunkowane są na pracę z osobami stosującymi przemoc. Ponadto wpisują się w oferowaną pomoc ofiarom, które oczekują zmiany zachowania sprawcy przemocy. Sprawca rzadko przyjmuje do świadomości istotę i konsekwencje swoich czynów. W 2017 roku do programu zakwalifikowało się 15 mężczyzn, wskazanych głównie przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu nakielskiego oraz przez kuratorów sądowych. Program ukończyło wówczas 8 uczestników z terenu powiatu nakielskiego, natomiast w roku następnym do programu przystąpiło 16 mężczyzn a ukończyło 7 osób. W roku 2019 do programu przystąpiło 13 uczestników z czego ukończyło 6. Uczestnicy programu to osoby nieradzące sobie z kontrolowaniem i opanowaniem własnych negatywnych emocji, wskazane przez jednostki pomocy społecznej w związku z posiadaniem niebieskiej karty lub orzeczenia sądowego obligującego do uczestnictwa w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych. Program ma charakter psychoedukacyjny, który polega na przekazaniu wiedzy na temat przemocy i ma charakter korekcyjny polegający na trenowaniu umiejętności zachowań nieagresywnych i asertywności.

Celem programu jest między innymi:

- redukcja zachowań agresywnych,
- kształtowanie postawy partnerstwa oraz szacunku wobec drugiej osoby,
- nauka nowych sposobów rozwiązywania problemów i konfliktów,
- trening umiejętności społecznych,
- kształtowanie odpowiedzialności za popełnione czyny.

Zakłada się kontynuację programu w następnych latach przy ścisłej współpracy instytucji zajmujących się problemem przemocy w rodzinie w tym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią, Sądu Rejonowego i Prokuratury w Nakle nad Notecią i Szubinie oraz Ośrodków Pomocy społecznej z Powiatu Nakielskiego.

Tabela 12. Liczba osób objętych programem dla sprawców przemocy w rodzinie.

wyszczególnienie	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba osób objętych programem	15	16	13
Liczba osób, które ukończyły szkolenie	8	7	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią.

4. DIAGNOZA ZASOBÓW INSTYTUCJONALNYCH W POWIECIE NAKIELSKIM.

Zadania realizowane przez powiat nakielski w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie obejmują wielopłaszczyznową współpracę jednostek tj.:

1. **Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią i Szubinie** rozpatruje sprawy z zakresu prawa karnego, cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz pracy i ubezpieczeń społecznych, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych dla sądów wojewódzkich.
2. **Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Nakle nad Notecią i Szubinie**, gdzie kuratorzy sądowi będący funkcjonariuszami publicznymi⁹ realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.
3. **Prokuratura Rejonowa w Nakle nad Notecią i Szubinie** jako organ ochrony prawnej - organ ścigania, do podstawowych zadań którego należy zapewnienie udziału prokuratora w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy przed sądami powszechnymi¹⁰.
4. **Powiatowa Komenda Policji w Nakle nad Notecią**. Do podstawowych zadań Policji należy m. in. ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia, ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń.
5. **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią** wykonuje zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej, które w szczególności dotyczą prowadzenia specjalistycznego poradnictwa, udzielania informacji o prawach i uprawnieniach, pomocy w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, tworzenia i wdrażania programów z zakresu pomocy społecznej (w tym programów pomocy dziecku i rodzinie) oraz realizacja zadań z nich wynikających, mających na celu ochronę poziomu życia

⁹ art. 115 § 13 pkt 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny (Dz.U.2020r.poz.1444 t.j.)

¹⁰ art. 24 § 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze (Dz.U.2019r.poz.740 ze zm.)

osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia¹¹. Ponadto w przypadku niemożności zapewnienia dziecku lub braku opieki i wychowania przez rodziców (w tym z powodu przemocy w rodzinie) powiat organizuje pieczę zastępczą, której realizatorem jest wskazana jednostka¹².

6. **Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nakle nad Notecią** udziela pomocy psychologicznej i pedagogicznej dzieciom i młodzieży oraz rodzicom w szczególności w formie indywidualnych lub grupowych zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży, terapii rodziny, grup wsparcia, prowadzenia mediacji, interwencji kryzysowej, warsztatów, porad i konsultacji, wykładów i prelekcji oraz działalności informacyjno-szkoleniowej.
7. **Punkt Interwencji Kryzysowej w Nakle nad Notecią**, którego działalność polega na udzielaniu specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb również poradnictwa prawnego i terapii grupowej lub indywidualnej.
8. **Ośrodki Pomocy Społecznej w Kcyni, Mroczy, Nakle nad Notecią, Sadekach i Szubinie** wykonują gminne zadania z zakresu pomocy społecznej polegające na pracy socjalnej, przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków, opracowaniu i realizacji projektów socjalnych i programów pomocy społecznej¹³.
9. **Interdyscyplinarne Zespoły ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kcyni, Mroczy, Nakle nad Notecią, Sadekach i Szubinie** mają za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach.
10. **Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kcyni, Mroczy, Nakle nad Notecią, Sadekach i Szubinie**, do zadań których należy m. in. inicjowanie działań w zakresie zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osób uzależnionych od alkoholu, a także prowadzenie profilaktycznych działań informacyjno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.
11. **Szpital w Nakle nad Notecią i Szubinie, zakłady opieki zdrowotnej i punkty medyczne na terenie powiatu (w tym Poradnia Leczenia Uzależnień)** udzielają pomocy medycznej, także w przypadku występowania u pacjenta sygnałów świadczących o występowaniu przemocy domowej oraz informowanie o możliwości uzyskania pomocy, wystawianie zaświadczenia o stwierdzonych obrażeniach i podjętym leczeniu.
12. **Straż Miejska w Nakle nad Notecią**, do zadań której należy m.in. ochrona spokoju i porządku publicznego, współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi.
13. **placówki edukacyjne (oświatowe)**, gdzie obok zadań edukacyjnych zasadne jest wspieranie rodziców poprzez prowadzenie działań z zakresu komunikacji interpersonalnej pomiędzy dziećmi a rodzicami, profilaktyki uzależnień, kształtowania umiejętności wychowawczych, a także zadania z przystosowania społecznego.
14. **organizacje pozarządowe**, których sfera zadań publicznych obejmuje m. in. zadania w zakresie pomocy społecznej (w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób), porządku i bezpieczeństwa publicznego,

¹¹ art. 19 i 20 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U.2020r.poz.1876 t.j.)

¹² art. 32 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2020r.poz.821 t.j.)

¹³ art. 17 i 18 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U.2020r.poz.1876 t.j.)

przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, ochrony i promocji zdrowia, nauki, edukacji, oświaty i wychowania, upowszechniania i ochrony praw dziecka¹⁴.

15. **Kościół i inne związki wyznaniowe** poprzez kształtowanie postaw prorodzinnych, wspieranie rodziny w sytuacjach kryzysowych.
16. **Środki masowego przekazu** poprzez dotarcie z informacją do jak najszerszej grupy adresatów, promowanie właściwych wzorów zachowania społecznego wolnych od agresji i przemocy, promowanie powiatowych kampanii i akcji o charakterze profilaktycznym.

5. ANALIZA SWOT.

Tabela 13. Analiza SWOT dla zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu nakielskiego.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • nieodpłatna pomoc prawna, psychologiczna i terapeutyczna, również bez względu na dochód rodziny, • specjalistyczna kadra służb społecznych, • realizacja lokalnych programów i akcji profilaktyczno-edukacyjnych, • rozwinięta sieć instytucji, • zainteresowanie problemami rodziny i zjawiska przemocy w rodzinie władz samorządowych, • świadomość rangi problemów społecznych w obszarze zjawiska przemocy w rodzinie, • otwartość na nowe rozwiązania. 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt późne zdiagnozowanie problemu przemocy domowej, • rosnąca biurokracja, • mała liczba specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • brak ośrodków wsparcia, • niewystarczający przepływ informacji pomiędzy instytucjami, • niewystarczająca profilaktyka i brak intensywnej terapii we wczesnych fazach uzależnień w tym dzieci i młodzieży, • niewystarczająca oferta profilaktyczna i terapeutyczna dla całej rodziny.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • akty prawne, • zaangażowanie mediów, • współpraca z organizacjami pozarządowymi, Kościołami i związkami wyznaniowymi, • wzrost świadomości społecznej, • ulepszenie procedur, • środki zapobiegawcze stosowane przez wymiar sprawiedliwości i organy ścigania, • promocja działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej, • intensyfikacja programów profilaktycznych i edukacyjnych, • powołanie zespołów interdyscyplinarnych, • możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych, • dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, • realizacja programu wspierania rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • narastający problem uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych (w tym nowe formy uzależnień), • zatracanie rodzinnych wartości (pogłębiający się kryzys rodziny) oraz degradacja relacji rodzinnych, • ubożenie społeczeństwa (w tym dziedziczenie ubóstwa) powodujące nierówne szanse rozwoju dzieci i młodzieży, • rozwarstwienie społeczne i wzrastająca liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, • bierność świadków oraz rodzin dotkniętych problemem przemocy (ukrywanie problemu przemocy), • niska świadomość społeczeństwa oraz silnie utrwalone mity i stereotypy, • zmieniające się procedury i uwarunkowania prawne oraz wydłużony tryb postępowania, • napływ negatywnych wzorców z zewnątrz, • rosnące zjawisko demoralizacji wśród dzieci i młodzieży.

Źródło: opracowanie własne.

¹⁴ art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U.2020r.poz.1057 t.j.)

6. OBSZARY, CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA PROGRAMU.

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie powiatu nakielskiego. Po dokonaniu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie określono główne obszary problemowe, wyznaczono cele szczegółowe i kierunki działania programu.

Tabela 14. Obszary, cele i kierunki działania programu.

CEL GŁÓWNY: ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ ZMNIJSZENIE SKALI TEGO ZJAWISKA NA TERENIE POWIATU NAKIELSKIEGO		
Obszar działania	Cel szczegółowy	Kierunek działania
Profilaktyka i edukacja społeczna.	Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> poszerzanie wiedzy społeczeństwa lokalnego na temat zjawiska przemocy w rodzinie (w tym w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie), podniesienie świadomości społecznej w zakresie postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie (obalanie mitów i stereotypów), opracowywanie i realizacja programów, akcji i innych przedsięwzięć mających na celu promowanie i wdrożenie działań profilaktyczno-edukacyjnych, udział w kampaniach społecznych mających na celu ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie (w tym w środkach masowego przekazu) oraz promowanie właściwych postaw społecznych wolnych od przemocy.
Oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie.	Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie i rozszerzanie oferty oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, reagowanie i interweniowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie (w tym stosowanie procedury „Niebieskie Karty”, zapobieganie kontaktowi na linii sprawca przemocy – ofiara), opracowywanie i realizacja programów wobec osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie (w tym oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych).
Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, opracowywanie i realizacja programów, przedsięwzięć i zajęć edukacyjnych skierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
Zintegrowana polityka społeczna i rozwój zasobów społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez integrowanie polityki społecznej i rozwój zasobów społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> doskonalenie zintegrowanego systemu współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie, rozwój infrastruktury społecznej w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podnoszenie kompetencji służb społecznych i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika do uchwały Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 roku w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 (M. P. 2014 poz. 445).

7. ADRESACI, REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU.

ADRESACI

Program skierowany jest do:

- osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- społeczeństwa lokalnego, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie.

REALIZATORZY

Program będzie realizowany długofalowo przez jednostki samorządu terytorialnego przy współpracy z organami administracji publicznej, instytucjami pomocowymi, służbami i organizacjami pozarządowymi w tym w szczególności:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni, Mroczy, Nakle nad Notecią, Sadkach i Szubinie,
- Interdyscyplinarne Zespoły ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kcyni, Mroczy, Nakle nad Notecią, Sadkach i Szubinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kcyni, Mroczy, Nakle nad Notecią, Sadkach i Szubinie,
- Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią i Szubinie,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Nakle nad Notecią i Szubinie,
- Prokuratura Rejonowa w Nakle nad Notecią i Szubinie,
- Powiatowa Komenda Policji w Nakle nad Notecią,
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Nakle nad Notecią.

8. WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU.

Obszar działania: profilaktyka i edukacja społeczna:

- ilość opracowanych i/lub zrealizowanych programów, akcji i innych przedsięwzięć mających na celu promowanie i wdrożenie działań profilaktyczno-edukacyjnych,
- liczba udzielonych porad specjalistycznych w Punkcie Interwencji Kryzysowej (w tym w zakresie przemocy w rodzinie).

Obszar działania: oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie:

- rodzaj oferty oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- ilość interwencji służb na stosowanie przemocy w rodzinie,
- liczba osądzonych według rodzajów przestępstw za czyny kwalifikujące się jako przemoc w rodzinie,
- liczba zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy w rodzinie wobec dorosłych i małoletnich,
- liczba opracowanych i/lub zrealizowanych programów wobec osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie.

Obszar działania: ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;

- liczba i rodzaj upowszechnianych informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- liczba opracowanych i/lub zrealizowanych programów przedsięwzięć i zajęć edukacyjnych skierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych,
- liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie objętych pomocą w formie poradnictwa,
- liczba zastosowanych procedur „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.

Obszar działania: zintegrowana polityka społeczna i rozwój zasobów społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie;

- liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb społecznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba placówek, ośrodków wsparcia,
- liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa.

9. MONITORING, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I ŹRÓDŁO FINASOWANIA.

Monitoring i ewaluacja zapisów programowych polega na ocenie realizowanych działań programowych. W przypadku zmian regulacji prawnych lub zmian sytuacji społecznej nastąpi modyfikacja przyjętych kierunków działań oraz założeń programowych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią będzie odpowiedzialne za całościowe monitorowanie programu, które odbywać się będzie w oparciu o wskaźniki realizacji projektu i sprawozdawczość jednostek samorządu terytorialnego oraz innych organów, instytucji, służb i podmiotów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program będzie podlegał ewaluacji w oparciu o dane zebrane podczas monitoringu przeprowadzonego na podstawie informacji z jednostek współuczestniczących w realizacji programu. Ewaluacja programu powinna dostarczyć odpowiedzi jaka jest trafność, skuteczność i efektywność programu. Realizacja programu zależeć będzie od współpracy z organami, instytucjami, służbami i organizacjami pozarządowymi na terenie powiatu nakielskiego.

Program będzie finansowany z różnych źródeł tj.:

- budżet państwa,
- budżet powiatu.

10. PODSUMOWANIE I WNIOSKI KOŃCOWE.

Podstawowym zadaniem realizacji Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie nakielskim na lata 2021 – 2026 jest profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapobieganie przemocy oraz zapewnienie osobom jej doświadczającym bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy ze strony instytucji i służb społecznych. Przedsięwzięcie winno być realizowane przez poszerzanie oferty pomocowej

dla rodzin uwikłanych w przemoc, rozwój wiedzy i umiejętności reagowania na problem przemocy, a także integrację działań instytucji z terenu powiatu nakielskiego wobec przemocy domowej.

11. ZAŁĄCZNIKI

Tabela 1. Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w województwie Kujawsko-Pomorskim (aktualizacja 2020r.).....	5
Tabela 2. Informacja o ilości udzielonych porad w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią w 2017r. ,2018r. oraz 2019r.....	6
Tabela 3. Działania podjęte w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję (bez danych z działalności innych, upoważnionych do zwalczania przemocy domowej, podmiotów pozapolicyjnych)..	7
Tabela 4. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach 2017-2019.....	13
Tabela 5. Liczba mieszkańców powiatu nakielskiego z podziałem na gminy (stan na 31.12.2018r.). ..	14
Tabela 6. Dane statystyczne Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią i Szubinie w zakresie przemocy w rodzinie w latach 2017 - 2019.....	15
Tabela 7. Dane statystyczne Prokuratury Rejonowej w Nakle nad Notecią i Szubinie w zakresie przemocy w rodzinie w latach 2017 - 2019.	16
Tabela 8. Działania podjęte przez Policję w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2017 – 2019	16
Tabela 9. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w latach 2016 – 2019	18
Tabela 10. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (zespoły interdyscyplinarne, grupy robocze).	19
Tabela 11. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.....	21
Tabela 12. Liczba osób objętych programem dla sprawców przemocy w rodzinie	22
Tabela 13. Analiza SWOT dla zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu nakielskiego.....	24
Tabela 14. Obszary, cele i kierunki działania programu.....	25